

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Quomodo plura fili genera œconomus sibi possit comparare. Cap. XXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

comparant oleum. Folia sunt ei laciniata siluestris eru-
cæ, quod inter legumina ferunt. Idem de vrtice, sinapis,
lini, & oryzæ semine dicendum.

*Quomodo plura fili genera œconomus sibi possit compa-
rare. CAP. XXV.*

NVNE plura fili genera dicemus, quia non parum
Oeconomo conducere videntur, quum materfam-
ilias continuis necessitatibus eo vtatur. Maiores lino
& cannabe vsi sunt. Hoc enim modo faciēbant

Filum ex lino.

Et si exemplo opus non habeat, quum sit vsitatissimus,
dicemus ad sequentium & aliorum inuentionem. Pli-
nius. Lini maturitas duobus argumentis intelligitur,
intumescēte semine, aut colore flauescēte, tunc euul-
sum, & in fasciculos manuales colligatum, siccatur in
Sole, pendens conuersis superne radicibus vno die: mox
quinque alijs, in contrarium inter se versis fascium ca-
cuminiibus, vt semen in medium cadat. Deinde post
messē triticeam virgæ ipsæ merguntur in aquam, Soli-
bus tepēfactam, pondere aliquo depressæ, maceratae,
iterumq; inuersæ, vt prius, Sole siccantur. Mox arefactæ
in saxo tunduntur stupario malleo. Quod proximum
cortici fuit, stupā appellatur, deterioris lini, lucernarum
fere luminibus aptior, & ipsa tamen pectitur ferreis ha-
mis, donec omnis membrana decorticetur. Ars depe-
ctendi, digerēdiq; iustum est è quinquagenis fascium
libris quinas denas carminari. Iterū deinde in filo poli-
tur illisum crebro in silice ex aqua, textumq; rursus
tunditur clavis, semper injuria melius. Fit quoque

Filum è cannabe.

Vtilissima funibus cannabis. Ipsa cannabis vellitur
post vindemiam, ac lucubrationibus decorticata pur-
gatur. Tria eius genera, improbatum cortici proximum,
aut medullæ, laudatissimum est è medio, quæ mesa vo-
catur. Aliud

Filum ex sparto

conficitur. Vellitur ab Idib. Maijs in Iunias, hoc maturi-

tatis tempus. Vulsam fascibus in aceruo animatum bi-
duo, tertio resolutum, spargitur in Sole, siccaturque, &
rursus in fascibus redit sub tecta. Postea maceratur in
qua, marina optime, sed & dulci, si marina desit. Siccata
Sole iterum rigatur, si repente vrgeat desiderium,
perfusum calida in folio, ac resiccatum stans, compen-
dium operæ fatetur. Hoc autem tunditur, vt fiat vile,
præcipue in aquis, marique inuisum. In sicco præferunt
è cannabi funes; at spartum alitur etiam demersum,
veluti natalium sitim pensans. Superior pars Ægypti
in Arabiam vergens è gossipio facit linum, Asia
genista facit lina ad retia præcipue in piscando duran-
tia, frutice madefacto decem diebus, & sic vnaquæque
regio suum habet è varijs herbis fruticibusque filum
Nos scimus

ex vrtica filum

fieri apud Septentrionales tenuissimum, candidissimumque. Fit quoque

Filum ex aloë americana

durum, candidum, perfectissimumque: nos vt ex eis habuimus,
ita describimus. Quia spinis armantur ora, vt sint nobis
impedimento, decutimus, ac frondes in longas tæniolas
scindemus per longitudinem, vt commodius intercedens
caro possit aboleri; duo inde ligna figuntur terre, sed
in medio decussata, crucis formam habeant, hæc leua
manu arctè stringuntur, vt firmiter hæreant, dextra
tæniolas ex vno capite comprehensas per decussationem
trahat, vt caro lignis, & ligna carnibus spoliata
remaneant, & toties uestuntur, donec candida pura,
neruosa, in lyræ, vel citharæ fides conspiciantur,
mox lauantur, siccantur, reponunturque. Tertio
decimo à saturo anno folia fiunt longissima viginti
pedum: stipes è medio surgit quadraginta pedum
longitudine, mox caeumen floribus comatur, scætetque
fructibus. Romæ vidi, nec aliud speciosius me vnquam
disse meminere. Trademus tandem &

Linum asbestinum.

Inquit Plinius. Inuentum est etiam linum, quod ignibus

bus non absumeretur. Viuum id vocant, ardentescq; in focis conuiuorum, ex eo vidimus mappas, fordibus exustis splendentes igni magis, quam possent aquis. Regum inde funebres tunicę, corporis fauillam ab reliquo separant cinere. Nascitur in desertis, adustisq; Sole Indię, vbi non cadunt imbres, inter diras serpentes, asuescitq; viuere ardendo, rarum inuentu, difficile textu propter breuitatem. Quum inuentum est, æquat pretia excellentium margaritarum. Vocatur Gręcis asbestinum ex argumęto naturę. Hęc Plinius, ex quibus verbis arguitur asbestinum lapidem ignorasse, quum dixerit inuentu rarum, ac difficile textu propter breuitatem; nam pectitur, & netur ab omni muliercula, modo non ignorato, vt Venetijs vidimus, Cypria mulier, & Valentina mihi videndi copiam fecit, in arcis hospitio, vel medici mali. Secretum optimum, perpulcrum, perutile, licet à recentioribus ignoratum, iam gratis dedimus, etsi magno pretio comparari possit.

Quorum exclusio absque gallina incubatione.

C A P. XXVI.

NVNc docebimus quomodo sine gallinę incubitu oua excludi possint, aliarumque auium, estiuo, vel hyemali tempore, vt si qui fuerint ægri, qui pullos eo tempore desiderent, eo desiderio non frustentur. Auium oua excluduntur calore, vel eorundem animalium, vel diuersorū generum, vt humano, solari, igneoue: nam vidimus anatum, anserum, & pauonum oua gallinas excubare, & gallinarum columbas, & currucaam omnium. Vidimusq; scēminas inter mammillas, sub alis, & sinu oua fouere, & excludere. Liuia Augusta prima sua iuuenta, Tiberio Cæsare ex Nerone grauida, quum parere virilem sexum admodum cuperet, hoc est vsa puellari augurio, ouum in sinu fouendo, atque quum deponēdum haberet, nutrici per sinum tradendo, ne intermitteretur tepor, ex Plinio. Sed Aristoteles ait: Coquuntur & auium oua, & quadrupedum ouiperarum suo parentis incubitu: hęc enim omnia in terra pariunt, conçoquunturque oua tepore terrę.